

DANTON HALALA

Ha valaki a műfaj hagyományos normái felől közeledik Gottfried von Einem operájához, bizonyára megdöbbent, zavarba jön: annyi újat, megszokottól eltérőt tartalmaz az osztrák szerző műve. A romantikus opera hagyományaitól való határozott elfordulást már a *darabválasztás, a szövegváloga* is jelzi. Georg Büchner drámája, amelyből a librettó készült, különleges, szabálytalan alkotás, mint szépprózai mű is, s különösen annak tűnik, ha mint operaszövegválogát vesszük szemügyre. Egy romantikus operaszerző feltétlenül képtelenségnek tartotta volna, ha valakitől azt a tanácsot hallja, hogy ebből a drámából írjon operát.

Miért? Az opera a *szenvedélyek* műfaja. Legalábbis a közönség így szokta meg, s nem is egészen alaptalanul. A műfaj múlt századi nagy kivirágzása idején lobogó szenvedélyek lángoltak az operaszínpadon, hatalmas érzések csaptak össze, harcoltak, küzdöttek egymással. Milyen szenvedély van Büchner drámájában? Szerelmi? Tudjuk, hogy nincs. Másféle? Alig. Mondhatjuk ugyan, hogy *politikai* szenvedély van benne, s ezzel nem is torzítjuk el az igazságot, de ez a politikai szenvedély *különös* valami. Önmagában, mint pusztán érzés, nem sokat ér és nem sokat mond. *Igazán jelentőséggel akkor bír, ha gondolatok, eszmék társulnak hozzá*, úgy ahogyan látjuk ezt Büchner drámájában. Éppen ezért túlzás nélkül mondhatjuk, nem is az érzelmek a lényeges ebben a szenvedélyben, hanem a *gondolatok*.

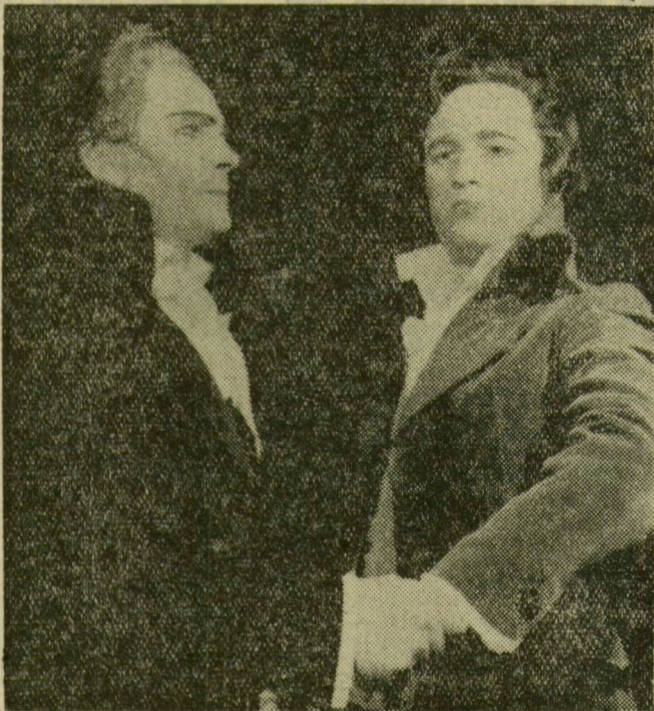
A fő nehézség — a szerző és a néző fő problémája — ebből adódik. A zeneszerzőnek olyan operát kellett írnia, amelyben — a műfaj hagyományaitól eltérően — az eszmék, a gondolatok, a bölcsélet, a filozófia a legfontosabb. A nézőnek pedig mindezt fel kell fognia, meg kell értenie egy olyan műfajban, amelynek eddigi reprezentatív alkotásai tulajdonképpen ezt, de még valami ehhez hasonlókat sem követeltek.

A zeneszerző gondja: hogyan lehet ezt úgy megoldani, hogy a politikai szenvedély *teljes gondolatilag gazdagságában és bonyolultságában jelenjék meg a színpadon*? Nem a műfaj lényegéhez tartozik-e, hogy az eszméknek ez a komplikált, sárga primitív egyszerűsége, s a gondolatok, amelyeknek szárnyalniuk kellene, a földhöz tapadnak? A leglátványosabb színpadkép sem segít ezen. Von Einem operája Büchner drámájának eszmei gazdagságából megőrizte mindazt, amit az adott lehetőségeken belül egyáltalán megőrizhetett. Operaszínpada nem nyelte el, nem emésztette fel magát a lényegét, a gondolatot. Ne legyünk maximalisták: von Einem végül is operát írt.

Éppen ebből a szempontból nagyon szerencsésnek mondható, hogy a zeneszerző olyan sokat épített a népre, a tömegre, a kórusra. Nemcsak azért, mert ez ropant operaszerű — hogy ezzel a nagyon csúnya szóval éljünk —, hanem és legfőképpen azért, mert ez a megadott alapul vett dráma mondanivalójával, Büchner szándékaival találkozik. Azokból a levelekből, amelyeket darabjának alkotása közben Büchner a barátainak írt, kiderül — maga a darab is ezt sugallja —, hogy az osztrák drámaíró az egyénnel szemben a történelem alakításában nagy jelentőséget tulajdonított a tömegnek, a népnek. A történelem formálását Büchner a népek tulajdonítja, s az operának feltétlenül javára vált, hogy a szövegváloga író — maga a zeneszerző és tanára, Borisz Blacher — ezt a gondolatot erőteljesen kiemelte.

Ezek után talán magyarázni se kell, milyen nagy feladatot jelentett a Szegedi

Gottfried von Einem operájának
magyarországi bemutatója
Szegeden

(Siflis József felv.)

Camille (Vadas Kiss László) és Danton (Gyimesi Kálmán)

Nemzeti Színház együttese számára az opera színrevitele. Egyrészt követhetünk kellett a gondolatilag gazdag mű eszmei bonyolultságát, másrészt — s ez semmivel sem volt könnyebb — a zenelleg roppant nagy követelményeket támasztó művet híven, kifejezően kellett tolmácsolniok. Az előadás előkészítése méltó volt a feladat nagyságához. Vaszy Viktor zenei vezetése gondoságával, pontosságával és tartalmasságával olyan előadást produkált, amelyben a partitúra minden taktusa a zeneszerző szándékai szerint szólt meg. Nagymértékben segítette a zenei vezetést Versényi Ida rendezése, mindenek előtt a tömegek eleven, életszerű mozgása szempontjából. E tekintetben is kiemelkedő jelentése az előadásnak a drámai hatású tárgyalás. A szövegváloga beállításában viszont láttunk néhány olyan érzelmeskedő megoldást, amely sehogy sem illett a mű és az előadás többi részének stílusához.

A közreműködő művészek közül a Danton szerepét alakító Gyimesi Kálmán és a Lucile szövegát éneklő Karikó Teréz teljesítményét kell kiemelni. Gyimesi elmélyült, tartalmas színészi játékának és markáns, karakterisztikus szövegművelésének, továbbá a technikai nehézségeken uralkodó biztos énkéntudásnak nagyrésze volt abban, hogy a bemutató híven tolmácsolhatta a mű gondolatait. Karikó szép hangja, előadasmódjának kulturáltsága, kifinomultsága magas színvonalon közvetítette a szerzők mondanivalóját. Különösen a mű végén szerepelt emlékeztető, lírai ihletű ariáját nagyon szépen énekelte.

A legjobbak közé sorolunk Vadas Kiss László Camille alakítását. Nemcsak az ének-szöveg kifejező, tartalmas interpretálásáért és plasztikus erejű színészi játékáért, hanem szövegművelésének kiemelkedően világos volta, közérthetősége és tisztasága miatt is. Ilyen gondolatgazdag darabban, mint a Danton halála, ennek alapvető jelentősége van. Szabó Miklós Robespierre szerepében úgy ábrázolta a nagy francia forradalom vezérét, hogy szerencsésen elkerülte a véletlenek kizárását s alakítását elsősorban emiatt vált hitelessé. Sinkó György mint Saint Just ahhát a szemponthoz is figyelemre méltóan alakított, hogy éneke és istéka sehol sem emlékeztetett a régi onerák intrikus alakjaira. Ez önmagában is mutatója szerzőformálásának írói érzékességét. Simonnak a rézszesz színházi sugának a szerepében Horváth Józsefet láttuk. Az alakítás mindennemű megfelelt az esztétikán nem könnyű szerep követelményeinek. Használóképpen

jellemezhetjük Ivánka Irén (Simon felesége), Varga Róbert (Herault), Rissay Pál (Hermann) és Szabadits Judit (Egy hölgy) alakítását. A kisebb szerepeket Réti Csaba, Gregor József és Csajbók Teréz énekelte.

A nagy feladatokat ellátó kórus színvonalas teljesítményéért a tagok szép munkájáért felül mindenekelőtt Szalay Miklós karigazgatót illeti dicséret. Az előadás egyszerű, s kifejező díszleteit Sándor Lajos tervezte. A librettót Szabó Miklós kifejező fordításában ismerte meg a közönség.

Ökrös László

Gyermekopera bemutatója a Ságvári gyakorló iskolában

Kockázatos, mégis kirobanó sikerrel járó vállalkozásba fogott a József Attila Tudományegyetem Ságvári Endre gyakorló iskolájának úttörő-szervezete: összefogva a Zeneművészeti Szakiskola KISZ-szervezetével, kitűnő előadással vitte színre, anyák-napi ajándékműsoraként, május 2-án és 3-án Benjamin Britten: *A kis kéményseprő* című gyermekoperáját. Az 51 esztendő, kiváló angol zeneszerző dalamos, megkapó atmoszférát teremtő művét talpraesetten, imponáló zenei kultúráltságról tanúságot téve adták elő a kis „művészek.” Szinte dickensi atmoszférát varázoltak a nézők köré ezzel a bűbajos darabban, melynek története vonzó, didaktikus mesterkedés nélkül is szolidaritásra nevel, közösségi érzéseket sugall. Sam-et, az opera főszereplőjét — az ötödikes kis Barta Miklós játszotta talpraesetten — nemcsak a szereplők: Juliette, Tina, Gay és a többiek vezérik körül őszinte rokonszenvvel és segíteni akarás-

Négy mérkőzés – három győzelem

Bizonyára emlékeznek a szegedi szurkolók arra, hogy az Előre kézilabda-csapata tavaly egyéves szereplés után megnyerte a megyei bajnokságot. Utána az osztályozókön is nagyszerűen szerepelt a gárda és ezzel bejutott az NB II-be, amelynek küzdelmei most már nagyban folynak.

Újra NB-s kézilabdásaink most Cegléden szerepeltek, ahol a C. Építők ellen óriási küzdelemben 20:19 arányban nyertek. A félidőben a hazaiak 16:8-ra vezettek, de ezt a tekintélyes előnyt a fiúk a második félidő közepére „ledolgozták”, sőt a hajrában a győzelmet jelentő gólt is megtudták szerezni. A szegediek góljai közül Csalla Lajos nyolcat, Ludányi Márton hetet, Ambur és Hunyadkúrti kettőt-kettőt, Szabó Tibor pedig egyet dobott. A Ceglédről hazatért vezetők és játékosok egyhangú véleménye alapján a csapat legjobbját Patakfalvi János kapus volt.

Az Előre ezzel négy bajnoki mérkőzésből háromt megnyert, és igen jól áll a táblázaton. Vasárnap Úszegeden, a Kisstadionban a békéscsabaikkal mérkőznek meg, s ha ellenük is megszerezik a két pontot, bajnokjelölté lép elő a szorgalmas és tehetséges játékosokból álló fiatal csapat.

Kara két első helyet szerzett

A Szegedi Dózsa május elsőjei sportlövő versenyét a sok induló miatt négy napon át rendezték meg. A legjobban Kara János szerepelt, aki két első, egy-egy második és harmadik helyet szerzett:

Hadipisztoly: 1. Kara (Dózsa) 526, 2. Gutai (Honvéd) (504). Gyorstűzelő sportpisz-

Új szakosztályok a szegedi járás sportéletében

Az MTS szegedi járási tanácsa öt hónap óta működik. Ez idő alatt a sportmozgalom területén jelentős előrelépés történt. A társadalmi munkások általában szorgalmasan dolgoznak, több helyen új szakosztályokat hoztak létre, Ruzsán pedig új egyesület alakult.

Az elkövetkező egyik fontos feladata, hogy minél több sportvezető továbbképző tanfolyamon vegyen részt. Ha a vezetők képzettségek lesz-

alján a természetbarátmozgalmat is igyekeznek népszerűsíteni, mert több községben létre akarják hozni a természetjáró szakosztályt.

Télen négy helyen — Kistelek, Sándorfalván, Dorozsmán és Szőregen — rendeztek sportakadémiát. Összesen tizenegy műsort tartottak szegedi előadókkal. Nemrégiben megkezdődött a szegedi járásban a kiváló sportkörért kiírt verseny. A jelek szerint sikere lesz a jó tanuló — jó sportoló mozgalmának is, amelyben sok fiatal vesz részt.

Az eredmények mellett akadnak hiányosságok is. Így például, hogy Tiszasszegen erősen visszaesett a sportélet, pedig az odaválási fiúk és lányok az utóbbi években szép eredményeket értek el. Még rosszabb a helyzet Gyálaréten, ahol az egyesület beszüntette működését. A TS a sportban lemaradt falvaknak segítséget nyújt. Az elnökség és a szövetség tagjai kilátogatnak a községekbe, ahol a helyi sportvezetőkkel együtt igyekeznek a helyzeten javítani.

M. K.

A hét tizenegye

A Csongrád megyei labdarúgó-bajnokság nyolcadik fordulójának legjobb tizenegyet a következőképpen állítottuk össze:

Kanalas (Alsóváros) — Jáhni (Ruhagyár), Kérdő I. (H. Vasas), Kállai (Móraváros) — Tóth (Dorozsma), Gerendeli (Szentesi Honvéd) — Virágh (Szentesi Vízmű), Zádori (Szegedi Honvéd), Bitó (Kistelek), Polyvas (SZAK), Budai (Szentesi Honvéd).

S=O=R=O=K=E=A=N

Szentesen rendezték meg a megyei középiskolás röplabda-bajnokságot. Az első helyet a fiúknál és a lányoknál is a Szegedi Statistikai Technikum csapata szerezte meg. A második — mind a két csoportban — a Szentesi Gimnázium lett.

A SZEAC atlétikai csapata a PEAC ellen Pécsen 90:89 arányban győzött.

Az Alsóvárosi MÁV labdarúgó-csapata leigazolta Madarász a Szegedi Jutából és Fehért az UTC-ból. Az új játékosok a hét végén a Ruhagyár ellen már szerepelhetnek.

A szegedi serdülő atlétikai bajnokság jobb eredményei. Fiúk. 100 m: Vető (Sportiskola) 12.4. 400 m: Gera (SI) 58.9. Magas: Tóth (SI) 165. Távol: Hajdú (Gépipari T.) 592. Kalapács (5 kg): Schweickhardt (SI) 46.79. Leányok. Magas: Veres (Tanárképző Ált.) 138. Súly: Szegi (SI) 910. Diszkosz: Szegi (SI) 26.45.

A szegedi birkózók is győztek Cegléden. Az orszá-

gos ifjúsági kötöttfogású viadal pontversenyét az SZVSE nyerte meg a Bp. Honvéd és Abony csapata előtt. Egyénileg a szegediek közül a lepkésúlyú Fodor Szilveszter és a kisközépsúlyú Kiss Ferenc lett első. Nagy András, Mondovics és Gyémánt második, Rutai és Savanya pedig harmadik helyezést ért el súlycsoportjában. Vasárnap — ugyanígy, ahogy a kézilabdázók — a szegedi birkózók is idehaza versenyeznek. Az SZVSE országos ifjúsági versenyét a Vasutas-stadionban délelőtt 10 órai kezdettel rendezik meg.

HIVATALOS TOTONYEREMÉNYEK
A 18. fogási nétre beérkezett 876 692 darab szelvény a Sportfogadási és Lottó Igazgatósághoz.
Egy darab 13 találatos szelvény akadt és ennek nyeregménye 426 072,50 forint. Miután a 13 plusz 1 találatot is ez a fogadó érte el, így erre a szelvényre együttesen 1 318 103,75 forintot fizetnek ki.
Tizenkét találatot 18 pályázó ért el, nyeregmény egyenként 15 780 forint.
Tizenegy találatos szelvények száma 282 darab, nyeregmény egyenként 1007,50 forint.
Tíz találatos szelvények száma 2237 darab, nyeregmény egyenként 190 forint.

DÉL-MAGYARORSZÁG
A Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei és Szegedi városi bizottságának lapja. Megjelenik hetente kivételével minden nap.
Szerkesztő a szerkesztő bizottság
Szerkesztő: dr. Lőrincz Zoltán
Szerkesztőség:
Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10.
Telefon: 35-35, 30-03
Ejszakai telefon: 35-08
Kiadja a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Kovács László
Kiadóhivatal:
Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. sz.
Telefon: 35-00, 31-10.
(Beküldött kéziratot nem örvén meg és nem adunk vissza.)
A lapot nyomja
Szegedi Nyomda Vállalat
Szeged, Károlyi u. 9.
INDEX: 25 053
Terjesztik a Csongrád megyei postahivatalok. Előfizetési díj egy hónapra 12 Ft. Előfizethető bármely postahivatalnál és kézbesítőnél.

Rádióműsor

buma. 22.00 Hírek. 22.15 Sport-hírek. 22.55 Mai szemmel. 23.05 Ugyanaz mással... 24.00 Hírek. 0.10 Monteverdi-madrigálok.

PETOFI RADIO
6.10 Torna. 6.30 Hírek. 7.15 Postabontás. 8.00 Hírek. 14.00 A Dobsa-együttes játszik. Toldy Mária énekel. 14.10 Időjárásjelentés. 14.25 Dallal, táncal a világ körül. 15.00 Hírek. 15.05 A tavak világa. 15.20 Kamarazene. 16.10 Tűztánc. 16.50 Iskolarádió. 17.00 Hírek. 17.05 Délutáni frissítő! 18.15 Karunk nagyja. 18.35 Operaáriák. 19.00 Mi történt a nagyvilágban? 19.15 A Magyar Kamarazenekar hangversenye a stúdióban. 20.15 Táncezen. 21.00 Hírek. 21.05 Muzsikáló képeslapok. 21.25 Miért szép? 22.00 Francia operett. 23.00 Hírek.

Televízióműsor
17.33 Hírek. 17.40 Tapasztalatok — tanulságok: A szalasta-

kormányok betakarításának korszerű módszerei. 17.50 Lipcsei mozaik. Kisfilm. 18.00 Ifjúsági filmklub. Vita rajzfilmekről és a magyar rajzfilm-művészetről. 19.00 Beszélgetés a népköltészetről Jancsó Adriennel. 19.20 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 19.45 Napi jegyzetünk... 19.50 Pál-las. 20.20 A szélhámosnő. Magyar film. 21.40 Magyar Híradó. 21.50 Tv-híradó. 2. kiadás.

Halálbiztos!

Légyre, szunyogra és minden káros rovarra

CHEMOTOX

aerosolos rovarirtó. Bp. 3260